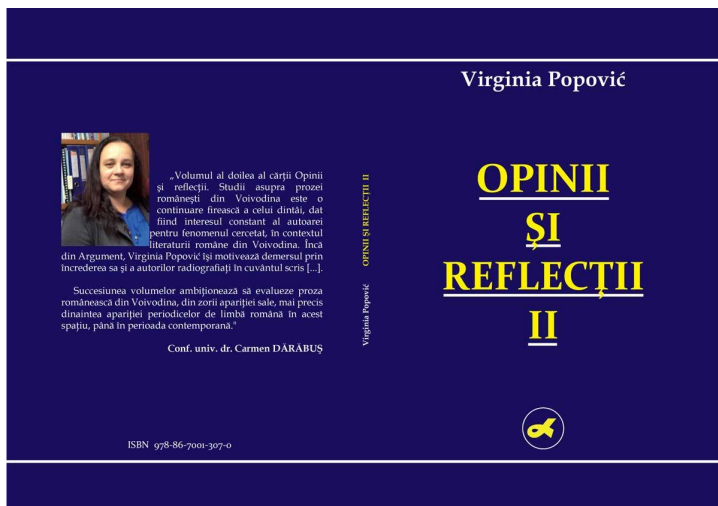

Virginia Popović, *Opinii și reflecții. II. Studii asupra prozei românești din Voivodina*. Editura Libertatea, Panciova, 2016., 216 p.

Sorin D. VINTILĂ

Universitatea din Novi Sad, Facultatea de Filosofie
daniel_sorin_9@yahoo.com

Virginia Popović este o autoare cu mult bun simț, pentru că modestia ei transpare din chiar foarte subiectivul titlu al cărții: *Opinii și reflecții*. Avem de-a face cu cel de-al doilea volum din această serie, să-i spunem, consacrat de astă dată prozei românești din Voivodina. Abia subtitlul – afirmația e valabilă și pentru precedentul volum, întâiul –, prin obiectivitatea și concizia lui, modifică orizontul de așteptare al cititorului, lărgindu-l considerabil și eliminând gândul că ceea ce urmează sunt numai simple „reflecții și opinii”.

În *Argument*, autoarea continuă linia strategică trasată mai sus: „am încercat să formulăm unele opinii despre proza în limba română din Voivodina”, ca apoi să precizeze că a parcurs un „voluminos material informativ”. De asemenea, scrie că n-a stat în intenția ei să facă o istorie literară și nici să prezinte exhaustiv toate aspectele operelor scriitorilor români voivodineni, dar, parcurgând cartea, cititorul observă că... una spune și alta face Virginia Popović. În spatele modestiei, constant ridicate ca o pavăză, e o muncă și un rezultat pe măsură, iar acest aspect îl precizăm și în *Prefața* de la primul volum.

Strict din perspectiva structurii și a unei mai bune comprehensiuni, capitoul întâi ar fi meritat, cred, câteva subcapitole, ba poate chiar un alt titlu, fiindcă în el nu sunt amintite doar producțiile literare de până la 1918, ci se trece bine de această bornă temporală, ajungându-se până în anii noștri, de pildă. Astfel, ceea ce ar fi constituit cel dintâi subcapitol al acestei secțiuni – *Literatura din Voivodina până în 1918* – face o radiografie a contextului cultural ce a ivit scriitura artistică, o prezentare a publicațiilor și a marilor nume ale culturii române din Banat (însă nu numai!) din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele decenii ale următorului veac.

În subcapitolul al doilea se face o prezentare largă a publicațiilor *Libertatea* și *Lumina*, pe drept cuvânt caracterizate drept „promotoare ale culturii românilor din Voivodina”.

Următoarele două subcapitole vorbesc, esențializat, despre proza (dar e pomenită și poezia) lui Ion Bălan și despre schițele lui Ion Marcoviceanu, prin apelul la metode tipice studiului literaturii, de data asta: temele și motivele literare analizate sunt *codrul, orașul, cafeneaua, triumghiul amoros, rafinamentul gastronomic, perifericul versus centralitate* ș.a.

Următoarele subcapitole sunt dedicate prozei și eseisticii regretatului Pavel Gătăianțu, interculturalității romanelor lui Radu Flora, bizarului, neverosimilului și misterului din proza lui Slavco Almăjan, melancoliilor, nostalgiilor și feminității din romanele Eugeniei Bălțeanu, „universului miraculos” al copilăriei din proza, mai întinsă ori mai scurtă, a Mihaelei Frățilă și a Marianei Stratulat, jurnalului de călătorie din Voivodina, exemplificat prin trimiteri la scrierile Liei Magdu, ale lui Florin Ursulescu, ale Anei Niculina Ursulescu sau ale complexului om de cultură care este Costa Roșu.

Capitolul al doilea este secțiunea cărții pe care Virginia Popović o dedică fragmentelor de text; e, în fapt, o binevenită anexă, cu exemple fericit alese, unde se observă și spiritul didactic al autoarei, întrucât bucățile de proză scurtă, fragmentele de roman, „notele de drum” pot constitui oricând material de prezentat studenților, de analizat și de interpretat la orele de curs și de seminar.

În chip de concluzie, nu pot decât să salut apariția acestui volum și să subliniez că efortul de cercetare pe care l-a făcut Virginia Popović s-a întruchipat într-o carte care sintetizează și esențializează, precum parfumurile de bună calitate, aromele tari și memorabile ale literaturii române din Voivodina.